TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2008 m. birželio 26 d.*

Sujungtose bylose C-329/06 ir C-343/06

dėl *Verwaltungsgericht Sigmaringen* (Vokietija) (C-329/06) ir *Verwaltungsgericht Chemnitz* (Vokietija) (C-343/06) 2006 m. birželio 27 d. ir 2006 m. rugpjūčio 3 d. nutartimis, kurias Teisingumo Teismas gavo atitinkamai 2006 m. liepos 28 d. ir 2006 m. rugpjūčio 8 d., pagal EB 234 straipsnį pateiktų prašymų priimti prejudicinį sprendimą bylose

Arthur Wiedemann (C-329/06)

prieš

Land Baden-Württemberg,

ir

* Proceso kalba: vokiečių.

Peter Funk (C-343/06)

prieš

Stadt Chemnitz,

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Rosas (pranešėjas), teisėjai J. N. Cunha Rodrigues, J. Klučka, A. Ó Caoimh ir A. Arabadjiev,

generalinis advokatas Y. Bot,
posėdžio sekretorius B. Fülöp, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2007 m. rugsėjo 27 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— A. Wiedemann, atstovaujamo advokato G. Stöger,

— P. Funk, atstovaujamo advokato A. M. Kohn,

— *Land Baden-Württemberg*, atstovaujamos F. Laux,

— Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos M. Lumma ir C. Schulze-Bahr,

— Italijos vyriausybės, atstovaujamos I. M. Braguglia, padedamo *avvocato dello Stato* S. Fiorentino,

— Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos L. Fernandes ir M. Ribes,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos G. Braun ir N. Yerrell,

susipažinęs su 2008 m. vasario 14 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 1991 m. liepos 29 d. Tarybos direktyvos 91/439/EEB dėl vairuotojo pažymėjimų (OL L237, p. 1), iš dalies pakeistos 2003 m. rugsėjo 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1882/2003 (OL L 284, p. 1, toliau – Direktyva 91/439), 1 straipsnio 2 dalies, 7 straipsnio 1 dalies ir 8 straipsnio 2 ir 4 dalių išaiškinimu.

2 Šie prašymai buvo pateikti nagrinėjant du ginčus tarp A. Wiedemann ir *Land Baden-Württemberg* (Badeno-Viurtembergo federalinė žemė) (byla C-329/06) bei tarp P. Funk ir *Stadt Chemnitz* (Chemnico miestas) (byla C-343/06) dėl Vokietijos Federacinės Respublikos atsisakymo pripažinti vairuotojo pažymėjimus, kuriuos A. Wiedemann ir P. Funk gavo Čekijos Respublikoje po to, kai iš jų administracine tvarka buvo atimti Vokietijoje išduoti vairuotojo pažymėjimai atitinkamai dėl narkotikų ir alkoholio vartojimo.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

3 Remiantis Direktyvos 91/439, kuri panaikino 1980 m. gruodžio 4 d. Pirmąją Tarybos direktyvą 80/1263/EEB dėl Bendrijos vairuotojo pažymėjimo įvedimo (OL L 375, p. 1), pirma konstatuojamąja dalimi, nuo 1996 m. liepos 1 d.:

„<…> siekiant bendrosios transporto politikos tikslų ir norint gerinti kelių eismo saugumą bei palengvinti asmenų, apsigyvenančių ne toje valstybėje narėje, kurioje jie yra išlaikę vairavimo egzaminą, judėjimą, yra pageidautina, kad būtų įvestas Bendrijos pavyzdžio nacionalinis vairuotojo pažymėjimas, kurį tarpusavyje pripažintų visos valstybės narės be jokių įpareigojimų pažymėjimą keisti“.

4 Šios direktyvos ketvirtoje konstatuojamojoje dalyje nurodoma:

„<…> siekiant stiprinti kelių eismo saugumą, reikia nustatyti minimalius vairuotojo pažymėjimo išdavimo reikalavimus“.

5 Direktyvos 91/439 paskutinėje konstatuojamojoje dalyje paaiškinama:

„<…> dėl priežasčių, susijusių su kelių saugumu ir transporto eismu, valstybės narės visiems pažymėjimo savininkams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra jų teritorijoje,

turėtų galėti taikyti savo nacionalines vairuotojo pažymėjimo atėmimo, sulaikymo ir panaikinimo nuostatas.“

6 Šios direktyvos 1 straipsnyje nurodoma:

„1. Valstybės narės, laikydamosi šios direktyvos nuostatų, įveda I arba Ia prieduose aprašytu Bendrijos pavyzdžiu pagrįstą nacionalinį vairuotojo pažymėjimą. <…>

2. Valstybių narių išduoti vairuotojo pažymėjimai yra abipusiai pripažįstami.

3. Kai galiojančio nacionalinio vairuotojo pažymėjimo savininkas nuolatos apsigyvena ne toje valstybėje narėje, kuri pažymėjimą išdavė, priimančioji valstybė narė gali vairuotojo pažymėjimo savininkui taikyti nacionalines pažymėjimo galiojimo laiko, medicininio patikrinimo bei apmokestinimo taisykles ir tame pažymėjime nurodyti bet kokią administravimui reikalingą informaciją.“

7 Remiantis Direktyvos 91/439 7 straipsnio 1 dalimi, vairuotojo pažymėjimai išduodami tik kandidatams į vairuotojus:

„a) kurie yra išlaikę įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminą bei teorinį egzaminą ir atitinka medicininius reikalavimus pagal antrojo ir trečiojo priedų nuostatas;

b) kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra pažymėjimą išduodančios valstybės narės teritorijoje arba kurie gali pateikti įrodymų, kad jie yra ten studijavę bent šešis mėnesius.“

8 Remiantis šios direktyvos III priedo „Minimalios fizinės ir psichinės sveikatos normos, taikomos asmenims, vairuojantiems variklio varomą transporto priemonę“ 14 punktu, alkoholio vartojimas kelia didelį pavojų eismo saugumui, ir, turint omenyje problemos mastą, medikai turi būti ypač budrūs. Šio priedo 14.1 punkto pirmojoje pastraipoje nurodoma, kad „vairuotojo pažymėjimai neišduodami ir neatnaujinami kandidatams į vairuotojus ar vairuotojams, priklausomiems nuo alkoholio, arba asmenims, kurie negali susilaikyti negėrę ir vairuoja būdami neblaivūs“. Iš šio 14.1 punkto antrosios pastraipos matyti, kad „praėjus įrodytam abstinencijos laikotarpiui ir remiantis kompetentingos medicinos institucijos išvada bei reguliariais sveikatos patikrinimais, vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami ar atnaujinami kandidatams į vairuotojus ar vairuotojams, kurie anksčiau buvo priklausomi nuo alkoholio“.

9 To paties priedo 15 punktas nustato, kad „vairuotojo pažymėjimai neišduodami ir neatnaujinami kandidatams į vairuotojus ar vairuotojams, priklausomiems nuo psichotropinių medžiagų, arba tiems, kurie nėra nuo jų priklausomi, bet reguliariai jomis piktnaudžiauja, neatsižvelgiant į tai, kokios kategorijos vairuotojo pažymėjimo jie prašo“. Šio priedo 15.1 punktas numato, kad „vairuotojo pažymėjimai neišduodami ir neatnaujinami kandidatams į vairuotojus ar vairuotojams, kurie bet kokia forma reguliariai vartoja psichotropines medžiagas, galinčias trukdyti saugiai vairuoti, kai suvartotas kiekis gali turėti neigiamą poveikį vairavimui. Tai taikoma ir visiems kitiems vaistams ar vaistų deriniams, turintiems poveikį vairavimo kokybei“.

10 Iš to paties priedo 5 punkto matyti, kad valstybių narių nustatyti vairuotojo pažymėjimo išdavimo arba bet kurio vėlesnio atnaujinimo reikalavimai medicininiam patikrinimui gali būti griežtesni, negu šiame priede nustatyti reikalavimai.

11 Remiantis Direktyvos 91/439 7 straipsnio 5 dalimi:

„Joks asmuo negali turėti daugiau kaip vienos valstybės narės vairuotojo pažymėjimo.“

12 Šios direktyvos 8 straipsnis numato:

„<…>

2. Laikydamasi baudžiamųjų ir policijos įstatymų teritoriškumo principo, valstybė narė, kurioje yra nuolatinė gyvenamoji vieta, gali taikyti nacionalines teisės vairuoti apribojimo, sustabdymo, atėmimo ar panaikinimo nuostatas kitos valstybės narės išduoto vairuotojo pažymėjimo savininkui ir, jeigu reikia, pakeisti vairuotojo pažymėjimą.

<…>

4. Valstybė narė gali atsisakyti pripažinti galiojančiu kitos valstybės narės išduotą vairuotojo pažymėjimą asmeniui, kuriam ankstesnės valstybės teritorijoje taikoma viena iš 2 dalyje nurodytų priemonių.

<…>“

13 Minėtos direktyvos 9 straipsnio pirmojoje pastraipoje paaiškinama, kad „nuolatinė gyvenamoji vieta“ turi būti suprantama kaip „vieta, kurioje asmuo paprastai gyvena, t. y. bent 185 dienas kiekvienais kalendoriniais metais, dėl asmeninių ir darbo ryšių arba, jei asmuo darbo ryšių neturi, dėl asmeninių ryšių, kurie artimai sieja asmenį su vieta, kurioje jis gyvena“.

14 Direktyvos 91/439 12 straipsnio 3 dalyje nurodoma:

„Valstybės narės padeda viena kitai įgyvendinti šią direktyvą ir, prireikus, keičiasi informacija dėl jau įregistruotų vairuotojo pažymėjimų.“

Nacionalinės teisės aktai

Teisės aktai, susiję su kitų valstybių narių išduotų vairuotojo pažymėjimų pripažinimu

15 1998 m. rugpjūčio 18 d. Nutarimo dėl leidimo asmenims dalyvauti kelių eisme (Nutarimo dėl vairuotojo pažymėjimų) *(Verordnung über die Zulassung von Personen zum Straßenverkehr (Fahrerlaubnis-Verordnung),* BGBl. 1998 I, p. 2214) 28 straipsnio 1, 4 ir 5 dalyse nustatyta:

„1. Galiojančio (Europos Sąjungos) ar (Europos ekonominės erdvės, toliau – EEE) vairuotojo pažymėjimo savininkai, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta pagal 7 straipsnio 1 arba 2 dalis yra Vokietijos Federacinėje Respublikoje, gali – išskyrus 2–4 dalyse numatytus apribojimus – vairuoti automobilį šioje valstybėje atsižvelgiant į jiems suteiktas teises. Į su užsienietišku vairuotojo pažymėjimu susijusias sąlygas turi būti atsižvelgiama ir Vokietijoje. Šio nutarimo nuostatos taikomos šiems vairuotojo pažymėjimams, jeigu nenustatyta kitaip.

<…>

4. 1 dalyje nurodytas leidimas netaikomas (Sąjungos) arba EEE vairuotojo pažymėjimo savininkams:

<…>

3) kurių vairuotojo pažymėjimai Vokietijoje teismo buvo laikinai arba visam laikui atimti, arba administracinės institucijos atimti vykdant sprendimą nedelsiant arba įsigaliojus sprendimui; kuriems įsigaliojusiu sprendimu buvo atsisakyta išduoti vairuotojo pažymėjimą arba iš kurių vairuotojo pažymėjimas buvo atimtas ne tik dėl to, kad tuo tarpu jie jo atsisakė;

<…>

5. Teisė naudotis (Sąjungos) arba EEE vairuotojo pažymėjimu Vokietijoje, priėmus vieną iš 4 dalies 3 ir 4 punktuose nurodytų sprendimų, suteikiama pateikus prašymą,

jeigu nebėra atėmimą ar draudimą prašyti suteikti teisę vairuoti pateisinančių pagrindų. <…>“

Teisės aktai, susiję su vairuotojo pažymėjimų atėmimu

16 Remdamasis Baudžiamojo kodekso *(Strafgesetzbuch)* 69 straipsniu, teismas nurodo atimti vairuotojo pažymėjimą, jeigu iš bylos aplinkybių matyti, kad persekiojamas asmuo nėra tinkamas vairuoti transporto priemones. Vadovaujantis to paties kodekso 69a straipsniu, atimant vairuotojo pažymėjimą, taip pat nustatomas draudimo išduoti naują vairuotojo pažymėjimą laikotarpis (draudimo laikotarpis), kurio trukmė gali būti nuo šešių mėnesių iki penkerių metų, o esant tam tikroms sąlygoms gali būti nustatytas visam laikui.

17 Remiantis *Fahrerlaubnis–Verordnung* 46 straipsniu, t. y. nuostata, įgyvendinančia Kelių eismo įstatymo *(Straßenverkehrsgesetz)* 3 straipsnį, paaiškėjus, kad vairuotojo pažymėjimo savininkas nėra tinkamas vairuoti transporto priemones, už vairuotojo pažymėjimus atsakinga institucija turi atimti teisę vairuoti. Remiantis šio 46 straipsnio 5 dalimi, atėmus vairuotojo pažymėjimą netenkama teisės vairuoti. Užsienyje išduoto vairuotojo pažymėjimo atėmimo atveju prarandama teisė vairuoti automobilį nacionalinėje teritorijoje.

Teisės aktai, susiję su tinkamumu vairuoti

18 *Fahrerlaubnis–Verordnung* 11 straipsnyje „Tinkamumas“ nurodoma:

„1. Kad gautų pažymėjimą, kandidatai į vairuotojus turi atitikti tam būtinus fizinės ir psichinės sveikatos reikalavimus. Šie reikalavimai netenkinami visų pirma esant

4 arba 5 prieduose nurodytų ligų arba trūkumų, dėl kurių asmuo negali būti tinkamas arba sąlygiškai tinkamas (vairuoti automobilį). <…>

2. Jei žinomos faktinės aplinkybės, pagrindžiančios abejones dėl kandidato į vairuotojus fizinio ar psichinio tinkamumo, už vairuotojo pažymėjimus atsakinga institucija gali nurodyti kandidatui į vairuotojus pateikti medicininę išvadą, kad galėtų parengti sprendimus dėl vairuotojo pažymėjimo išdavimo ar pratęsimo arba dėl apribojimų ar sąlygų nustatymo. <…>

3. Pateikti oficialiai pripažintos įstaigos, tikrinančios tinkamumą vairuoti, išvadą (medicininę-psichologinę išvadą) gali būti nurodoma siekiant išsiaiškinti dėl tinkamumo vairuoti kilusias abejones 2 dalyje nurodytais tikslais (visų pirma):

<…>

4) sunkių ar pakartotinių kelių eismo taisyklių ar nusižengimų, susijusių su kelių eismu ar su tinkamumu vairuoti, atvejais <…>

arba

5) pakartotinai išduodant vairuotojo pažymėjimą,

<…>

b) kai vairuotojo pažymėjimo atėmimas grindžiamas 4 punkte nurodytais motyvais.

<…>

8. Jeigu atitinkamas asmuo atsisako pasitikrinti arba per nustatytą terminą už vairuotojo pažymėjimus atsakingai institucijai nepateikia medicininės išvados, kurios iš jo buvo pareikalauta, atsakinga institucija savo sprendime turi teisę daryti išvadą, kad atitinkamas asmuo yra netinkamas vairuoti. <…>“

19 *Fahrerlaubnis–Verordnung* 13 straipsnis „Tinkamumas turint su alkoholio vartojimu susijusių problemų“ suteikia atsakingai institucijai teisę tam tikrais atvejais nurodyti pateikti medicininę-psichologinę išvadą, kad galėtų parengti sprendimus arba dėl vairuotojo pažymėjimo išdavimo ar pratęsimo, arba dėl teisės vairuoti apribojimų ar sąlygų nustatymo. Taip yra visų pirma tuo atveju, kai, remiantis medicinine išvada arba tam tikrais faktais, yra piktnaudžiavimo alkoholiu požymių arba pakartotinai padarytų kelių eismo pažeidimų būnant apsvaigus nuo alkoholio.

20 *Fahrerlaubnis–Verordnung* 14 straipsnyje „Tinkamumas turint su narkotinių medžiagų vartojimu susijusių problemų“ nurodoma:

„1. Kad galėtų parengti sprendimus dėl vairuotojo pažymėjimo išdavimo ar pratęsimo arba dėl apribojimų ar sąlygų nustatymo, atsakinga institucija nurodo pateikti

medicininę išvadą (11 straipsnio 2 dalies trečias sakinys), kai tam tikri faktai leidžia manyti, jog:

1) egzistuoja priklausomybė nuo narkotinių medžiagų taikytinos redakcijos 1994 m. kovo 1 d. Narkotinių medžiagų apyvartos įstatymo *(Gesetz über den Verkehr mit Betäubungsmitteln (Betäubungsmittelgesetz))* (BGBl. (1994) I, p. 358), iš dalies pakeisto 1998 m. sausio 26 d. įstatymo (BGBl. (1998) I, p. 160), 4 straipsnio prasme arba nuo kitos psichiką veikiančios medžiagos;

2) vartojamos narkotinės medžiagos narkotinių medžiagų įstatymo prasme, <…>

<…>

2. Turi būti nurodoma pateikti medicininę-psichologinę išvadą 1 dalies tikslais, kai:

1) vairuotojo pažymėjimas buvo atimtas dėl vienos iš 1 dalyje nurodytų priežasčių arba

2) reikia patikrinti, ar atitinkamas asmuo vis dar priklausomas nuo narkotinių medžiagų ar, nebūdamas nuo jų priklausomas, toliau vartoja 1 dalyje nurodytas medžiagas.“

21 *Fahrerlaubnis–Verordnung* 20 straipsnio 1 dalis numato, kad, atėmus vairuotojo pažymėjimą, naujo išdavimui taikomos tos pačios nuostatos kaip ir išdavimui pirmą kartą. Nors, kai nėra duomenų apie tai, kad kandidatas į vairuotojus nebeturi tam reikalingų žinių ar gebėjimų, remdamasi šio straipsnio 2 dalimi, atsakinga institucija, gali atsisakyti egzamino, kurį išlaikius išduodamas vairuotojo pažymėjimas, to paties straipsnio 3 dalis numato, jog toks sprendimas neturi poveikio pareigai pateikti *Fahrerlaubnis–Verordnung* 11 straipsnio 3 dalies pirmosios pastraipos 5 punkte nurodytą medicininę išvadą.

Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai

Byla C-329/06

22 A. Wiedemann, Vokietijos pilietis, gyvena Vokietijoje nuo 1995 m. birželio 30 d., pirmiausia – Bad Valdzėje, vėliau – Algojaus Vangene.

23 2002 m. balandžio 29 d. *Landratsamt Ravensburg* (Ravensburgo regiono administracija) dvejų metų bandomajam laikotarpiui jam išdavė B kategorijos vairuotojo pažymėjimą. Po to, kai A. Wiedemann padarė kelių eismo taisyklių pažeidimą, 2003 m. rugsėjo 2 d. jam buvo nurodyta išklausyti papildomą mokymo kursą. 2004 m. kovo 20 d. atlikus šio asmens šlapimo tyrimą paaiškėjo, kad jis vartoja heroiną ir kanapes. Tuomet jis pripažino nuolat vartojąs kanapes.

24 2004 m. balandžio 14 d. sprendimu *Landratsamt Ravensburg* atėmė iš A. Wiedemann vairuotojo pažymėjimą nurodydama, kad dėl narkotikų vartojimo jis nėra tinkamas vairuoti automobilį.

25 Suinteresuotojo asmens skundą dėl šio sprendimo *Regierungspräsidium Tübingen* (Tiūbingeno regiono vyriausybė) atmetė 2004 m. rugpjūčio 16 d. sprendimu, kuris įsiteisėjo 2004 m. rugsėjo 20 dieną.

26 2004 m. rugsėjo 19 d., sekmadienį, Karlovicių miesto (Čekijos Respublika) institucija, atsakinga už vairuotojo pažymėjimus, priėmė sprendimą, pripažįstantį A. Wiedemann teisę vairuoti. 2004 m. spalio 1 d. jam buvo išduotas čekiškas B kategorijos vairuotojo pažymėjimas, kuriame jo kaip savininko gyvenamoji vieta buvo nurodyta „Bad Valdzė, Vokietija“.

27 Turėdamas šį vairuotojo pažymėjimą, A. Wiedemann dalyvavo kelių eisme Vokietijoje ir 2004 m. spalio 11 d. sukėlė avariją. 2004 m. spalio 16 d. Ravensburgo policijos vadovybė atėmė šį vairuotojo pažymėjimą.

28 2004 m. spalio 27 d. *Landratsamt Ravensburg* sprendimu buvo panaikinta A. Wiedemann teisė vairuoti automobilį Vokietijoje remiantis čekišku vairuotojo pažymėjimu, motyvuojant tuo, kad pagal Vokietijos teisę jis vis dar nebuvo įrodęs savo tinkamumo vairuoti automobilius. Šis vairuotojo pažymėjimas jam buvo grąžintas, įrašius žymą „Vairuotojo pažymėjimas nesuteikia teisės vairuoti automobilio Vokietijoje“.

29 Per atsakingą Vokietijos valdžios instituciją Čekijos Transporto ministerijai buvo pranešta apie tai, kad kompetentingos Čekijos valdžios institucijos išdavė vairuotojo pažymėjimą neatsižvelgusios nei į aplinkybę, kad nuolatinė A. Wiedemann

gyvenamoji vieta yra Vokietijoje, nei į tai, kad prieš tai iš suinteresuotojo asmens vokiškas vairuotojo pažymėjimas buvo atimtas dėl jo netinkamumo vairuoti dėl – reguliaraus – narkotikų vartojimo.

30 2005 m. balandžio 18 d. ir 2006 m. sausio 10 d. raštais Čekijos Transporto ministerija pranešė, kad bus atliktas kompetentingų Čekijos valdžios institucijų sprendimų patikrinimas.

31 Kadangi 2004 m. spalio 27 d. sprendimas buvo paliktas galioti, 2005 m. liepos 6 d. A. Wiedemann pateikė skundą *Verwaltungsgericht Sigmaringen* (Zigmaringeno administracinis teismas), kuris nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1) Ar direktyvos (91/439) 1 straipsnio 2 dalis ir 8 straipsnio 2 bei 4 dalys turi būti aiškinamos taip, kad vairuotojo pažymėjimo atėmimas administracinių institucijų sprendimu gyvenamosios vietos valstybėje dėl netinkamumo vairuoti neprieštarauja vairuotojo pažymėjimo išdavimui kitoje valstybėje narėje ir kad gyvenamosios vietos valstybė (narė) tokį vairuotojo pažymėjimą iš esmės taip pat turi pripažinti?

2) Ar direktyvos (91/439) 1 straipsnio 2 dalis, 7 straipsnio 1 dalies a punktas, 8 straipsnio 2 ir 4 dalys bei III priedas turi būti aiškinami taip, kad gyvenamosios vietos valstybė (narė) neprivalo pripažinti vairuotojo pažymėjimo, kurį savininkas, tikslingai apgavęs išdavimo valstybės (narės) instituciją, atsakingą už vairuotojo pažymėjimus, klasta gavo po to, kai gyvenamosios vietos valstybėje (narėje) buvo atimtas jo vairuotojo pažymėjimas, ir neįrodęs, kad vėl yra tinkamas vairuoti, arba gavo slapta veikdamas su išdavimo valstybės (narės) įstaigų darbuotojais?

3) Ar direktyvos (91/439) 1 straipsnio 2 dalis ir 8 straipsnio 2 bei 4 dalys turi būti aiškinamos taip, kad gyvenamosios vietos valstybė (narė) po to, kai jos administracinės institucijos atėmė vairuotojo pažymėjimą, gali suspenduoti kitoje valstybėje narėje išduoto vairuotojo pažymėjimo pripažinimą arba uždrausti juo naudotis tol, kol išdavimo valstybė (narė) nagrinės, ar atimti piktnaudžiaujant teisės normomis gautą vairuotojo pažymėjimą?“

32 2007 m. balandžio 26 d. Teisingumo Teismas gavo pranešimą apie 2006 m. kovo 14 d. Čekijos transporto ministro laišką Vokietijos transporto ministrui, kuriuo pirmasis patvirtina, kad čekiškas vairuotojo pažymėjimas A. Wiedemann buvo išduotas laikantis nustatytų taisyklių. Šį laišką ir jo vertimą į vokiečių kalbą Teisingumo Teismui pateikė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Remiantis Teisingumo Teismo statuto 23 straipsniu, šie dokumentai buvo perduoti visoms bylos šalims, pateikusioms rašytines pastabas.

Byla C-343/06

33 P. Funk, B kategorijos vairuotojo pažymėjimo, išduoto 2000 m. liepos 12 d. Vokietijoje, savininkas, įsiteisėjusiu 2001 m. gegužės 25 d. *Amtsgericht Chemnitz* (Chemnico apylinkės teismas) sprendimu buvo nubaustas už vairavimą būnant neblaiviam. Iš jo buvo atimta teisė vairuoti transporto priemones, paimtas vairuotojo pažymėjimas ir nustatytas 9 mėnesių laikotarpis, per kurį jis negalėjo gauti naujo vokiško vairuotojo pažymėjimo, pasibaigęs 2002 m. vasario 24 dieną.

34 Naujo vairuotojo pažymėjimo išdavimo procedūroje P. Funk buvo atliktas medicininis-psichologinis patikrinimas. 2002 m. vasario 7 d. patikrinimo išvadoje buvo nurodyta, kad suinteresuotasis asmuo nėra tinkamas vairuoti transporto priemones, nes, nesant teigiamo asmenybės vystymosi, egzistuoja didelis pakartotinio pažeidimo pavojus. Tačiau P. Funk užbaigus papildomą kursą, 2002 m. kovo 26 d. jam buvo išduotas naujas vairuotojo pažymėjimas.

35 2002 m. birželio 17 d. vykdant kelių eismo patikrinimą buvo nustatyta, kad P. Funk dar kartą vairavo neblaivus. Kadangi po šio patikrinimo 2003 m. birželio 17 d. išduotoje patikrinimo išvadoje buvo teigiama, kad tikėtina, jog suinteresuotasis asmuo ir ateityje vairuos transporto priemones neblaivus, 2003 m. liepos 15 d. sprendimu, kuris nebuvo apskųstas, *Stadt Chemnitz* iš jo atėmė naująjį vairuotojo pažymėjimą.

36 2003 m. gruodžio 2 d. P. Funk pateikė prašymą išduoti naują vairuotojo pažymėjimą. Kadangi 2004 m. vasario 27 d. buvo pateikta neigiama patikrinimo išvada, jis atsiėmė savo prašymą.

37 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad 2004 m. gruodžio 9 d. P. Funk gavo B kategorijos vairuotojo pažymėjimą Teplicėje (Čekijos Respublika), nors Chemnico gyventojų registre ir buvo įrašytas kaip gyvenantis tik šioje vietovėje (tą jis pats patvirtino vėliau).

38 Gavęs apie tai informacijos, 2005 m. vasario 10 d. *Stadt Chemnitz* pareikalavo, kad P. Funk pateiktų patikrinimo išvadą, patvirtinančią jo tinkamumą vairuoti transporto priemones. Kadangi jis neįvykdė šio reikalavimo, *Stadt Chemnitz* 2005 m. gegužės 11 d. sprendimu atėmė iš jo teisę naudotis čekišku vairuotojo pažymėjimu Vokietijos teritorijoje ir, grasindamas bauda, nurodė jam pateikti šį vairuotojo pažymėjimą, kad jame būtų padarytas įrašas apie šį draudimą. 2005 m. gegužės 31 d. sprendimu buvo nustatyta 500 EUR bauda šio nurodymo nesilaikymo atveju, be to, P. Funk buvo pagrasinta atimti čekišką vairuotojo pažymėjimą.

39 Nesėkmingai pasibaigus šių sprendimų apskundimo procedūrai, P. Funk pateikė skundą *Verwaltungsgericht Chemnitz* (Chemnico administracinis teismas), kuris nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1) Ar pagal direktyvos (91/439) 1 straipsnio 2 dalį ir 8 straipsnio 2 bei 4 dalis valstybė narė gali reikalauti, kad kitoje valstybėje narėje išduoto vairuotojo pažymėjimo savininkas (pirmosios valstybės narės) valdžios institucijų prašytų pripažinti teisę naudoti šį vairuotojo pažymėjimą (jos) teritorijoje, jeigu prieš tai iš šio vairuotojo pažymėjimo savininko šioje (pirmojoje) valstybėje narėje buvo atimtas (prieš tai turėtas) vairuotojo pažymėjimas (kurį buvo išdavusi pastaroji valstybė) arba jeigu (šis prieš tai turėtas) vairuotojo pažymėjimas (joje) buvo kitaip panaikintas?

2) Jeigu į šį klausimą būtų atsakyta neigiamai, ar direktyvos (91/439) 1 straipsnio 2 dalis ir 8 straipsnio 2 bei 4 dalys turi būti aiškinamos taip, kad valstybė narė savo teritorijoje gali atsisakyti pripažinti kitoje valstybėje narėje išduotą vairuotojo pažymėjimą, (jei prieš tai turėtą) vairuotojo pažymėjimą (kurį buvo išdavusi pirmoji valstybė narė, joje) administracinė institucija buvo atėmusi iš suinteresuotojo asmens, jeigu, remiantis pirmosios valstybės narės teise, administracinių vairuotojo pažymėjimo atėmimo arba panaikinimo priemonių atveju nėra nustatyto draudimo tam tikrą laikotarpį išduoti (naują vairuotojo pažymėjimą) ir jeigu viena esminių sąlygų tam, kad suinteresuotasis asmuo turėtų teisę reikalauti išduoti vairuotojo pažymėjimą, yra ta, kad (šis asmuo) administruojančios institucijos nurodymu būtų pateikęs savo tinkamumo vairuoti įrodymą – nacionalinės teisės normų detaliau reglamentuotą medicininę-psichologinę išvadą?

3) Jeigu į šį klausimą būtų atsakyta neigiamai, ar direktyvos (91/439) 1 straipsnio 2 dalis ir 8 straipsnio 2 bei 4 dalys turi būti aiškinamos taip, kad valstybė narė savo teritorijoje gali atsisakyti pripažinti kitoje valstybėje narėje išduotą vairuotojo pažymėjimą, jeigu (prieš tai turėtą) vairuotojo pažymėjimą (kurį buvo išdavusi pirmoji valstybė narė) iš jo savininko buvo atėmusios administracinės institucijos (šios pirmosios) valstybės narės teritorijoje <…> arba jis kitaip buvo panaikintas ir jeigu remiantis objektyviais pagrindais (gyvenamosios vietos ginčijamą vairuotojo pažymėjimą išdavusioje valstybėje narėje nebuvimas ir atmestas prašymas išduoti naują vairuotojo pažymėjimą (pirmosios) valstybės narės teritorijoje <…>) darytina prielaida, kad (kitoje valstybėje narėje) įgyjant (ES) vairuotojo pažymėjimą tik siekiama išvengti griežtų materialinių reikalavimų nacionalinėje naujo vairuotojo pažymėjimo išdavimo procedūroje, visų pirma (kiek tai susiję su) medicininės-psichologinės išvados pateikimu?“

40 2005 m. rugsėjo 5 d. Čekijos Transporto ministerijos laiškas, kuriuo patvirtinamas P. Funk turimo čekiško vairuotojo pažymėjimo galiojimas, buvo prijungtas prie Čekijos Respublikos pastabų ir taip pat išsiųstas Teisingumo Teismui 2007 m. birželio 21 dieną. Remiantis Teisingumo Teismo statuto 23 straipsniu, šis dokumentas buvo perduotas visoms bylos šalims, pateikusioms rašytines pastabas.

Procesas Teisingumo Teisme

41 2006 m. spalio 10 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi bylos C-329/06 ir C-343/06 buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma rašytinė ir žodinė proceso dalys bei priimtas bendras sprendimas.

42 Rašytiniais klausimais, įteiktais 2007 m. rugpjūčio 1 d., Teisingumo Teismas paklausė Čekijos vyriausybės, pirma, apie Čekijos Respublikos teisės nuostatas dėl Direktyvos 91/439 7 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose įtvirtintų sąlygų patikrinimo bei apie galimybę išduoti vairuotojo pažymėjimą su žyma apie kitoje valstybėje narėje gyvenančio savininko gyvenamąją vietą ir, antra, apie kriterijus, taikomus nustatyti, ar asmens gyvenamoji vieta yra šioje valstybėje narėje, ir apie tokios gyvenamosios vietos tikrumo patikrinimų buvimą.

43 Faksimiliniu pranešimu, kurį Teisingumo Teismo kanceliarija gavo 2007 m. rugpjūčio 31 d., Čekijos vyriausybė atsakė į šiuos klausimus, kad tokia nuolatinės gyvenamosios vietos sąlyga, kaip numatyta Direktyvoje 91/439, Čekijos teisės sistemoje buvo nustatyta tik nuo 2006 m. liepos 1 dienos. Iki šios datos Čekijos teisės aktai leido išduoti leidimus vairuoti asmenims, kurie neturėjo nuolatinės ar laikinos gyvenamosios vietos Čekijos Respublikos teritorijoje.

Dėl prejudicinių klausimų

44 Šie prejudiciniai klausimai susiję su dviem abipusio vairuotojo pažymėjimų pripažinimo aspektais, kuriuos reikėtų nagrinėti paeiliui, t. y. su valstybės narės galimybe, pirma, atsisakyti pripažinti kitos valstybės narės išduoto vairuotojo pažymėjimo galiojimą ir, antra, suspenduoti tokio pažymėjimo suteikiamą teisę vairuoti, iki išdavimo valstybė narė priims sprendimą dėl galimo šio pažymėjimo atėmimo.

Dėl valstybės narės galimybės atsisakyti pripažinti kitos valstybės narės išduoto vairuotojo pažymėjimo galiojimą

45 Pirmiausia reikia pastebėti, kad pagal EB 234 straipsnyje įtvirtintą nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo bendradarbiavimo procedūrą pastarasis turi pateikti nacionaliniam teismui naudingą atsakymą, kuris leistų jam išspręsti savo nagrinėjamą bylą. Tokiu atveju Teisingumo Teismui gali tekti performuluoti jam pateiktus klausimus. Be to, reikia priminti, kad Teisingumo Teismas turi aiškinti visas Bendrijos teisės nuostatas, kurių reikia nacionaliniams teismams, kad jie išspręstų savo nagrinėjamas bylas, net jei šios nuostatos nėra aiškiai nurodytos šių teismų Teisingumo Teismui pateiktuose klausimuose (1993 m. kovo 18 d. Sprendimo *Viessmann*, C-280/91, Rink. p. I-971, 17 punktas; 1997 m. gruodžio 11 d. Sprendimo *Immobiliare SIF*, C-42/96, Rink. p. I-7089, 28 punktas ir 2007 m. kovo 8 d. Sprendimo *Campina*, C-45/06, Rink. p. I-2089, 30 ir 31 punktai).

46 Šiuo atveju, atsižvelgiant į aplinkybes, kurios buvo pagrindas procesams pagrindinėse bylose, ir į Teisingumo Teismui pateiktų pastabų turinį, nagrinėjant pateiktus klausimus, reikia atsižvelgti į Direktyvos 91/439 7 straipsnio 1 dalies a ir b punktus. Todėl, siekiant pateikti naudingą ir kuo išsamesnį atsakymą į prejudicinius klausimus, reikia išplėsti klausimų apimtį, kiek to nepadarė prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai.

47 Pirmaisiais dviem klausimais byloje C-329/06 ir antru bei trečiu klausimais byloje C-343/06 prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai iš esmės klausia, ar Direktyvos 91/439 1 straipsnio 2 dalis, 7 straipsnio 1 dalies a ir b punktai bei 8 straipsnio 2 ir 4 dalys turi būti aiškinami taip, kad jie draudžia valstybei narei (priimančiajai valstybei narei) savo teritorijoje atsisakyti pripažinti vairuotojo pažymėjimą, išduotą kitos valstybės narės (išdavimo valstybės narės) asmeniui, kuriam anksčiau priimančiojoje valstybėje narėje buvo taikyta vairuotojo pažymėjimo atėmimo priemonė už vairavimą apsvaigus nuo narkotikų ar alkoholio, jeigu šis asmuo gavo pažymėjimą pasibaigus bet kokiam draudimo prašyti naujo pažymėjimo laikotarpiui, bet pažeidžiant gyvenamosios vietos reikalavimą ar tinkamumo sąlygas, kurias priimančioji valstybė narė šiuo atžvilgiu nustato turėdama tikslą užtikrinti eismo saugumą.

48 Šiuos klausimus reikia nagrinėti kartu su pirmu klausimu byloje C-343/06, kuriuo iš esmės siekiama nustatyti, ar priimančioji valstybė narė gali reikalauti, kad naujo vairuotojo pažymėjimo, išduoto kitos valstybės narės, savininkas, prieš juo naudodamasis, prašytų pripažinti teisę naudotis šiuo pažymėjimu priimančiojoje valstybėje narėje, jeigu pastarojoje valstybėje narėje jo anksčiau turėtas vairuotojo pažymėjimas buvo atimtas arba panaikintas.

49 Iš Direktyvos 91/439 pirmos konstatuojamosios dalies matyti, kad bendrasis abipusio vairuotojo pažymėjimų, išduotų valstybių narių, pripažinimo principas, įtvirtintas šios direktyvos 1 straipsnio 2 dalyje, buvo nustatytas visų pirma siekiant palengvinti asmenų, apsigyvenančių ne toje valstybėje narėje, kurioje jie yra išlaikę vairavimo egzaminą, judėjimą (2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Kapper*, C-476/01, Rink. p. I-5205, 71 punktas).

50 Remiantis nusistovėjusia teismų praktika, šio 1 straipsnio 2 dalis numato abipusį valstybių narių išduotų vairuotojo pažymėjimų pripažinimą be jokių formalumų. Ši nuostata valstybėms narėms nustato aiškią ir tikslią pareigą, kuri nepalieka jokios diskrecijos priimtinų priemonių klausimu (šiuo klausimu žr. 1998 m. spalio 29 d. Sprendimo *Awoyemi*, C-230/97, Rink. p. I-6781, 41 ir 43 punktus; 2003 m. liepos 10 d. Sprendimo *Komisija prieš Nyderlandus*, C-246/00, Rink. p. I-7485, 60 ir 61 punktus; minėto sprendimo *Kapper* 45 punktą; 2006 m. balandžio 6 d. Nutarties

Halbritter, C-227/05, 25 punktą ir 2006 m. rugsėjo 28 d. Nutarties *Kremer*, C-340/05, 27 punktą).

51 Tai reiškia, kad priimančioji valstybė narė negali taikyti jokių formalumų prieš pripažindama kitos valstybės narės išduotą vairuotojo pažymėjimą. Taigi minėtam abipusio pripažinimo principui prieštarauja reikalavimas, kad kitos valstybės narės išduoto vairuotojo pažymėjimo savininkas prašytų pripažinti šį pažymėjimą kitoje valstybėje narėje (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *Komisija prieš Nyderlandus* 60 ir paskesnius punktus).

52 Būtent išdavimo valstybė narė turi patikrinti, ar įvykdyti minimalūs reikalavimai, kuriuos nustato Bendrijos teisė, visų pirma susiję su gyvenamąja vieta ir tinkamumu vairuoti, taigi, ar vairuotojo pažymėjimo, prireikus – naujo pažymėjimo, išdavimas yra pateisinamas.

53 Todėl, jei vienos valstybės narės valdžios institucijos išdavė vairuotojo pažymėjimą pagal Direktyvos 91/439 1 straipsnio 1 dalį, kitos valstybės narės neturi teisės tikrinti šioje direktyvoje numatytų išdavimo sąlygų laikymosi (šiuo klausimu žr. minėtų nutarčių *Halbritter* 34 punktą ir *Kremer* 27 punktą). Iš tiesų valstybės narės išduoto vairuotojo pažymėjimo turėjimas turi būti laikomas įrodymu, kad šio pažymėjimo savininkas pažymėjimo išdavimo dieną atitiko minėtas sąlygas (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *Komisija prieš Nyderlandus* 75 punktą; 2003 m. gruodžio 11 d. Nutarties *Da Silva Carvalho*, C-408/02, 21 punktą ir minėto sprendimo *Kapper* 46 punktą). Taigi aplinkybė, kad, remdamasi minėtos direktyvos III priedo 5 punktu, valstybė narė, išduodama vairuotojo pažymėjimą, gali reikalauti griežtesnio medicininio patikrinimo nei numatytas minėtame priede, neturi poveikio šios valstybės narės pareigai pripažinti kitų valstybių narių pagal šią direktyvą išduotus vairuotojo pažymėjimus.

54 Iš to išplaukia, pirma, kad priimančioji valstybė narė, kuri vairuotojo pažymėjimo išdavimą, visų pirma po to, kai pažymėjimas buvo atimtas, susieja su griežtesnėmis

nacionalinėmis sąlygomis, negali atsisakyti pripažinti vėliau kitos valstybės narės išduoto vairuotojo pažymėjimo motyvuodama tik tuo, kad šio naujojo pažymėjimo savininkas jį gavo taikant nacionalinės teisės aktus, kurie nenustato tokių pačių reikalavimų kaip priimančioji valstybė narė.

55 Antra, abipusio pripažinimo principas draudžia priimančiajai valstybei narei atsisakyti pripažinti kitos valstybės narės išduotą vairuotojo pažymėjimą motyvuojant tuo, kad, remiantis priimančiosios valstybės narės turima informacija, šio pažymėjimo savininkas pažymėjimo išdavimo dieną neatitiko reikalaujamų jo gavimo sąlygų (šiuo klausimu žr. minėtos nutarties *Da Silva Carvalho* 22 punktą ir minėto sprendimo *Kapper* 47 punktą).

56 Kadangi Direktyva 91/439 suteikia išdavimo valstybei narei išimtinę kompetenciją įsitikinti, kad jos vairuotojo pažymėjimai bus išduodami laikantis šia direktyva nustatytų sąlygų, tik ši valstybė narė turi imtis tinkamų priemonių tų vairuotojo pažymėjimų atžvilgiu, dėl kurių vėliau išaiškėtų, kad savininkai neatitiko minėtų sąlygų (šiuo klausimu žr. minėtos nutarties *Da Silva Carvalho* 23 punktą ir minėto sprendimo *Kapper* 48 punktą).

57 Kai valstybė narė turi rimtų priežasčių abejoti dėl tinkamo kitos valstybės narės vairuotojo pažymėjimo išdavimo, ji turi panešti apie tai pastarajai pagal abipusės pagalbos ir keitimosi informacija procedūras, kaip numatyta Direktyvos 91/439 12 straipsnio 3 dalyje. Tuo atveju, jei išdavimo valstybė narė nesiima tinkamų priemonių, priimančioji valstybė narė pastarosios atžvilgiu gali inicijuoti EB 227 straipsnyje numatytą procedūrą, siekdama, kad Teisingumo Teismas pripažintų, jog nebuvo įvykdyti įsipareigojimai pagal Direktyvą 91/439 (šiuo klausimu žr. minėtos nutarties *Da Silva Carvalho* 23 punktą ir minėto sprendimo *Kapper* 48 punktą).

58 Teisinga, kad dėl priežasčių, susijusių su transporto eismo saugumu – kaip matyti iš Direktyvos 91/439 paskutinės konstatuojamosios dalies, – šios direktyvos 8

straipsnio 2 ir 4 dalys leidžia valstybėms narėms tam tikrais atvejais visiems pažymėjimo savininkams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra jų teritorijoje, taikyti savo nacionalines vairuotojo pažymėjimo apribojimo, sulaikymo, atėmimo ir panaikinimo nuostatas.

59 Tačiau reikia priminti, kad šia galimybe, kaip išplaukia iš Direktyvos 91/439 8 straipsnio 2 dalies, gali būti naudojamasi tik dėl suinteresuotojo asmens elgesio po to, kai jis gavo kitos valstybės narės išduotą vairuotojo pažymėjimą (šiuo klausimu žr. minėtų nutarčių *Halbritter* 38 punktą ir *Kremer* 35 punktą).

60 Be to, minėto 8 straipsnio 4 dalies pirmoji pastraipa, suteikianti valstybei narei teisę atsisakyti pripažinti galiojančiu vairuotojo pažymėjimą, kuris kitoje valstybėje narėje buvo išduotas asmeniui, kuriam pirmosios valstybės narės teritorijoje taikoma vairuotojo pažymėjimo apribojimo, sulaikymo, atėmimo ar panaikinimo priemonė, yra nuo bendro abipusio vairuotojo pažymėjimų pripažinimo principo nukrypstanti nuostata, kuri dėl to turi būti aiškinama siaurai (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *Kapper* 70 ir 72 punktus ir minėtų nutarčių *Halbritter* 35 punktą ir *Kremer* 28 punktą).

61 Šiuo atžvilgiu reikėtų pirmiausia pažymėti, kad net jei ši nuostata, esant tam tikroms sąlygoms, suteikia valstybei narei teisę atsisakyti pripažinti kitos valstybės narės išduoto vairuotojo pažymėjimo galiojimą, priešingai nei tvirtina Vokietijos vyriausybė, tai dar nereiškia, jog pirmoji valstybė narė teisę naudotis antrosios valstybės narės išduotu pažymėjimu gali susieti su išankstiniu leidimu (šiuo klausimu žr. minėtos nutarties *Kremer* 37 punktą).

62 Kadangi valstybė narė turi išduoti vairuotojo pažymėjimą laikydamasi minimalių Direktyva 91/439 nustatytų reikalavimų, tarp kurių yra ir jos III priede įtvirtinti reikalavimai, susiję su tinkamumu vairuoti, šios direktyvos 8 straipsnio 4 dalies pirmosios pastraipos aiškinimas, kad apskritai bet kuris asmuo, kuris buvo kurioje nors

valstybėje narėje atimto ar panaikinto vairuotojo pažymėjimo savininku, gali būti įpareigotas prisistatyti kompetentingoms šios valstybės narės valdžios institucijoms tam, kad gautų leidimą naudotis teise vairuoti, kurią suteikia vėliau kitoje valstybėje narėje išduotas vairuotojo pažymėjimas, prieštarautų abipusio pripažinimo be jokių formalumų pareigai.

63 Valstybė narė negali remtis minėta nuostata neapibrėžtą laiką atsisakydama pripažinti bet kokio vairuotojo pažymėjimo, vėliau kitoje valstybėje narėje išduoto asmeniui, kuriam šioje valstybėje narėje buvo taikoma joje išduoto vairuotojo pažymėjimo atėmimo ar panaikinimo priemonė, galiojimą (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *Kapper* 76 punktą ir minėtų nutarčių *Halbritter* 27 punktą bei *Kremer* 29 punktą). Iš tiesų pripažinimas, kad valstybė narė turi teisę remtis savo nacionalinėmis nuostatomis neapibrėžtą laiką, atsisakydama pripažinti kitos valstybės narės išduoto vairuotojo pažymėjimo galiojimą, reikštų paties abipusio vairuotojo pažymėjimų pripažinimo principo, kuris yra kertinis Direktyva 91/439 įtvirtintos sistemos akmuo, paneigimą (minėto sprendimo *Kapper* 77 punktas ir minėtų nutarčių *Halbritter* 28 punktas bei *Kremer* 30 punktas).

64 Konkrečiau kalbant, Teisingumo Teismas minėtos nutarties *Kremer* 38 punkte nurodė, kad tuo atveju, kai asmeniui valstybės narės teritorijoje buvo taikoma vairuotojo pažymėjimo atėmimo priemonė netaikant draudimo tam tikrą laikotarpį prašyti naujo pažymėjimo, Direktyvos 91/439 1 straipsnio 2 dalis ir 8 straipsnio 2 bei 4 dalys draudžia šiai valstybei narei atsisakyti savo teritorijoje pripažinti teisę vairuoti, kurią suteikia vėliau kitoje valstybėje narėje išduotas vairuotojo pažymėjimas, ir todėl šio pažymėjimo galiojimui bei jo savininkui netaikomos sąlygos, kurias reikalaujama įvykdyti išduodant naują vairuotojo pažymėjimą pirmojoje valstybėje narėje po to, kai jis buvo atimtas, įskaitant tinkamumo vairuoti patikrinimą, patvirtinantį, kad nebeegzistuoja atėmimo priežasčių.

65 Tačiau iš to, kas pasakyta, išplaukia, kad Direktyvos 91/439 1 straipsnio 2 dalies ir 8 straipsnio 2 bei 4 dalių nuostatos nedraudžia valstybei narei atsisakyti pripažinti naują asmens, kuriam jos teritorijoje buvo taikoma vairuotojo pažymėjimo atėmimo

priemonė kartu su draudimu tam tikrą laikotarpį prašyti naujo pažymėjimo, vairuotojo pažymėjimą, išduotą kitos valstybės narės per šį draudimo laikotarpį.

66 Lygiai taip pat, nors Direktyvos 91/439 8 straipsnio 2 dalis ir neleidžia nuolatinės gyvenamosios vietos valstybei narei atsisakyti pripažinti kitos valstybės narės išduotą vairuotojo pažymėjimą motyvuojant tik tuo, kad prieš tai iš šio pažymėjimo savininko nuolatinės gyvenamosios vietos valstybėje narėje buvo atimtas anksčiau turėtas vairuotojo pažymėjimas, tačiau, kaip buvo priminta šio sprendimo 58 ir 59 punktuose, ši nuostata, su sąlyga, kad laikomasi baudžiamųjų ir policijos įstatymų teritoriškumo principo, leidžia jai apriboti, sulaikyti, atimti ar panaikinti naująjį vairuotojo pažymėjimą, jei jo savininko elgesys po to, kai jam šis pažymėjimas išduotas, pateisina tą pagal priimančiosios valstybės narės nacionalinę teisę.

67 Siekiant atsakyti į prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismų klausimus, taip pat reikia iškelti klausimą dėl pirmiau aprašyto abipusio pripažinimo principo taikymo tais atvejais, kai nustatoma, jog naujasis vairuotojo pažymėjimas buvo išduotas pažeidžiant Direktyvoje 91/439 nustatytą gyvenamosios vietos sąlygą.

68 Šiuo atžvilgiu iš aptariamos direktyvos ketvirtos konstatuojamosios dalies išplaukia, kad tarp sąlygų, nustatytų siekiant užtikrinti kelių eismo saugumą, yra įtvirtintosios minėtos direktyvos 7 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose, kurie vairuotojo pažymėjimo išdavimą susieja su reikalavimais, atitinkamai susijusiais su tinkamumu vairuoti ir gyvenamąja vieta.

69 Kaip savo pastabose pažymi Europos Bendrijų Komisija, gyvenamosios vietos sąlyga, nesant visiško valstybių narių teisės aktų suderinimo vairuotojo pažymėjimų išdavimo srityje, visų pirma padeda kovoti su „vairuotojo pažymėjimų turizmu“. Beje, kaip savo išvados 78 punkte pastebėjo generalinis advokatas, ši sąlyga būtina kontroliuojant tinkamumo vairuoti reikalavimo laikymąsi.

70 Iš tiesų Direktyvos 91/439 7 straipsnio 5 dalis, numatanti, kad bet kuris asmuo gali turėti ne daugiau kaip vienos valstybės narės vairuotojo pažymėjimą, įtvirtina vienintelio vairuotojo pažymėjimo principą. Todėl gyvenamosios vietos sąlygai, pagal kurią apibrėžiama išdavimo valstybė narė, kaip išankstinei sąlygai, leidžiančiai patikrinti, ar kandidatas į vairuotojus įvykdo kitas šia direktyva įtvirtintas sąlygas, tenka ypatinga reikšmė kitų direktyvoje nustatytų sąlygų atžvilgiu.

71 Taigi kelių eismo saugumui gali kilti grėsmė, jeigu minėtos gyvenamosios vietos sąlygos nebūtų laikomasi tokio asmens atžvilgiu, kuriam buvo taikyta teisės vairuoti apribojimo, suspendavimo, atėmimo ar panaikinimo priemonė šios Direktyvos 91/439 8 straipsnio 4 dalies prasme.

72 Iš to išplaukia, kad tais atvejais, kai, remiantis ne priimančiosios valstybės narės informacija, o įrašais pačiame vairuotojo pažymėjime ar kita neginčijama iš išdavimo valstybės narės gauta informacija, įmanoma nustatyti, jog Direktyvos 91/439 7 straipsnio 1 dalies b punkte įtvirtinta gyvenamosios vietos sąlyga šio pažymėjimo išdavimo momentu nebuvo įvykdyta, priimančioji valstybė narė, kurios teritorijoje šio pažymėjimo savininkui buvo taikyta anksčiau turėto vairuotojo pažymėjimo atėmimo priemonė, gali atsisakyti pripažinti teisę vairuoti, kurią suteikia vėliau, pasibaigus bet kokiam draudimo prašyti naujo pažymėjimo laikotarpiui, kitos valstybės narės išduotas vairuotojo pažymėjimas.

73 Atsižvelgiant į visus pirmiau išdėstytus argumentus, į pateiktus klausimus reikia atsakyti, jog Direktyvos 91/439 1 straipsnio 2 dalis, 7 straipsnio 1 dalis ir 8 straipsnio 2 bei 4 dalys turi būti aiškinamos taip, kad tokiomis aplinkybėmis, kokios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, jos draudžia valstybei narei atsisakyti savo teritorijoje pripažinti teisę vairuoti, kurią suteikia vėliau, pasibaigus bet kokiam suinteresuotajam asmeniui taikomo draudimo prašyti naujo pažymėjimo laikotarpiui, kitos valstybės narės išduotas vairuotojo pažymėjimas, ir todėl šio pažymėjimo galiojimui bei jo savininkui netaikomos sąlygos, kurias įvykdyti reikalaujama išduodant naują vairuotojo pažymėjimą pirmojoje valstybėje narėje po to, kai jis buvo atimtas, įskaitant tinkamumo

vairuoti patikrinimą, patvirtinantį, kad nebeegzistuoja atėmimo priežasčių. Tokiomis pat aplinkybėmis minėtos nuostatos nedraudžia valstybei narei atsisakyti savo teritorijoje pripažinti teisę vairuoti, kurią suteikia vėliau kitos valstybės narės išduotas vairuotojo pažymėjimas, jeigu, remiantis jame esančiais įrašais arba kita neginčijama informacija iš išdavimo valstybės narės, nustatoma, kad tuo metu, kai buvo išduotas minėtas pažymėjimas, jo savininkas, kuriam pirmosios valstybės narės teritorijoje buvo taikoma anksčiau turėto pažymėjimo atėmimo priemonė, neturėjo nuolatinės gyvenamosios vietos išdavimo valstybės narės teritorijoje.

Dėl galimybės suspenduoti teisę vairuoti, kurią suteikia kitos valstybės narės išduotas vairuotojo pažymėjimas

74 Trečiu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą byloje C-329/06 pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Direktyvos 91/439 1 straipsnio 2 dalis ir 8 straipsnio 2 bei 4 dalys turi būti aiškinamos taip, kad valstybė narė, jos administracinėms institucijoms atėmus vairuotojo pažymėjimą, kelių eismo saugumo sumetimais gali suspenduoti teisę vairuoti, kurią suteikia vėliau kitos valstybės narės išduotas vairuotojo pažymėjimas, kai pastaroji valstybė informavo patikrinsianti naujojo pažymėjimo išdavimo aplinkybes, galinčias lemti jo atėmimą.

Dėl klausimo reikšmingumo

75 Rašytinėse pastabose, susijusiose su byla C-329/06, Vokietijos vyriausybė teigia, kad Čekijos Respublikai išreiškus savo poziciją 2006 m. kovo 14 d. laiške, nurodytame šio sprendimo 32 punkte, kad ši valstybė narė neatims iš A. Wiedemann vairuotojo pažymėjimo, šis prejudicinis klausimas nebėra reikšmingas.

76 Reikia priminti, kad EB 234 straipsniu, grindžiamu griežtu nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo kompetencijos atskyrimu, numatytoje procedūroje, tik nacionalinis teismas, nagrinėjantis bylą ir turintis prisiimti atsakomybę dėl priimtino teismo sprendimo, atsižvelgdamas į konkrečias bylos aplinkybes, turi įvertinti tiek prejudicinio sprendimo reikalingumą savo sprendimui priimti, tiek Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą. Todėl, jeigu pateikti klausimai susiję su Bendrijos teisės išaiškinimu, Teisingumo Teismas iš principo turi priimti sprendimą (be kita ko, žr. 2001 m. kovo 13 d. Sprendimo *PreussenElektra*, C-379/98, Rink. p. I-2099, 38 punktą; 2007 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Laval un Partneri*, C-341/05, Rink. p. I-11767, 45 punktą ir 2008 m. vasario 14 d. Sprendimo *Varec*, C-450/06, Rink. p. I-581, 23 punktą).

77 Vis dėlto Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad išskirtinėmis aplinkybėmis, siekdamas patikrinti savo paties kompetenciją, jis turi išnagrinėti sąlygas, kuriomis į jį kreipėsi nacionalinis teismas (minėto sprendimo *Varec* 24 punktas ir jame nurodyta teismo praktika). Atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prejudicinio klausimo visų pirma galima, jeigu akivaizdu, kad prašomas Bendrijos teisės išaiškinimas neturi jokio ryšio su pagrindinės bylos faktais ar dalyku arba jeigu problema yra hipotetinė (šiuo klausimu, be kita ko, žr. minėtų sprendimų *PreussenElektra* 39 punktą ir *Laval un Partneri* 46 punktą).

78 Šiuo atveju Vokietijos vyriausybė neginčija Teisingumo Teismo kompetencijos pradedant prejudicinio sprendimo priėmimo procedūrą. Ji tik atkreipia dėmesį į tai, kad šis klausimas neteko reikšmingumo po to, kai buvo gautas 2006 m. kovo 14 d. Čekijos Respublikos transporto ministro laiškas, nes jis reiškia galutinį Čekijos Respublikos valdžios institucijų atsisakymą pradėti pagrindinėje byloje nagrinėjamo čekiško vairuotojo pažymėjimo atėmimo procedūrą.

79 Tačiau ne Teisingumo Teismas, o nacionalinis teismas turi įvertinti šio laiško reikšmę siekdamas nustatyti, ar jame yra toks atsisakymas. Bet kuriuo atveju tik šis teismas turi nustatyti, ar, atsižvelgiant į įvykius, apie kuriuos jis yra informuotas po prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikimo, atsakymas į šį prejudicinį klausimą nebeteko reikšmės sprendžiant jo nagrinėjamą bylą.

80 Tai reiškia, kad reikia atsakyti į šį prejudicinį klausimą.

Dėl esmės

81 Pirmiausia reikia pažymėti, kad, kadangi remdamasi Direktyva 91/439 valstybė narė turi pripažinti kitos valstybės narės išduotą vairuotojo pažymėjimą, praktinis abipusio vairuotojo pažymėjimų pripažinimo veiksmingumas būtų pažeistas, jeigu pirmoji valstybė narė turėtų galimybę priimti sprendimą suspenduoti teisę vairuoti, kurią suteikia šis pažymėjimas, kol antroji valstybė narė tikrina jo išdavimo sąlygas.

82 Tokiu atveju, net jei toks patikrinimas gali pasibaigti nagrinėjamo vairuotojo pažymėjimo atėmimu, šiuo pažymėjimu suteikiamos teisės vairuoti suspendavimas būtų pagrįstas jo neteisėtumo prezumpcija, o tai neatitinka šio sprendimo 53 punkte primintos Teisingumo Teismo praktikos, pagal kurią valstybės narės išduoto vairuotojo pažymėjimo turėjimą bet kuri kita valstybė narė turi laikyti įrodymu, kad šio pažymėjimo savininkas pažymėjimo išdavimo dieną atitiko Direktyvoje 91/439 įtvirtintas išdavimo sąlygas.

83 Taigi valstybė narė, kuri, kokio nors asmens atžvilgiu pritaikiusi vairuotojo pažymėjimo atėmimo priemonę, pagal šios direktyvos nuostatas privalo pripažinti vairuotojo pažymėjimą, kurį šiam asmeniui vėliau išdavė kita valstybė narė, negali suspenduoti teisės vairuoti, kurią suteikia šis naujasis pažymėjimas.

84 Tačiau, jeigu, remiantis šio sprendimo 73 punkte pateikto atsakymo antra dalimi, valstybė narė išimties tvarka turi teisę atsisakyti pripažinti kitos valstybės narės

išduoto vairuotojo pažymėjimo galiojimą, ši pirmoji valstybė narė juo labiau turi teisę suspenduoti šio pažymėjimo savininko teisę vairuoti, kol antroji valstybė narė tikrina jo išdavimo sąlygas, visų pirma Direktyvos 91/439 7 straipsnio 1 dalies b punkte nustatytos gyvenamosios vietos reikalavimo įvykdymą, kas galėtų baigtis šio pažymėjimo atėmimu.

85 Beje, kaip buvo pažymėta šio sprendimo 66 punkte, reikia priminti, kad, remiantis Direktyvos 91/439 8 straipsnio 2 dalimi, valstybė narė gali taikyti savo nacionalines teisės vairuoti apribojimo, suspendavimo, atėmimo ar panaikinimo nuostatas kitoje valstybėje narėje išduoto vairuotojo pažymėjimo savininkui dėl suinteresuotojo asmens elgesio po šio pažymėjimo išdavimo.

86 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, į trečią klausimą byloje C-329/06 reikia atsakyti taip: Direktyvos 91/439 1 straipsnio 2 dalis ir 8 straipsnio 2 bei 4 dalys draudžia valstybei narei, pagal šią direktyvą turinčiai pripažinti teisę vairuoti, kurią suteikia kitos valstybės narės išduotas vairuotojo pažymėjimas, laikinai suspenduoti šią teisę, kol pastaroji valstybė narė tikrina šio pažymėjimo išdavimo sąlygas. Tačiau tokiomis pat aplinkybėmis minėtos nuostatos nedraudžia valstybei narei priimti sprendimo suspenduoti šią teisę, jei iš įrašų šiame pažymėjime ar kitos neginčijamos informacijos iš kitos valstybės narės matyti, kad minėtos direktyvos 7 straipsnio 1 dalies b punkte nustatytas gyvenamosios vietos reikalavimas šio pažymėjimo išdavimo momentu nebuvo įvykdytas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

87 Kadangi šis procesas pagrindinių bylų šalims yra vienas iš etapų prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismų nagrinėjamose bylose, išlaidų klausimą turi

spręsti šie teismai. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1. **1991 m. liepos 29 d. Tarybos direktyvos 91/439/EEB dėl vairuotojo pažymėjimų, iš dalies pakeistos 2003 m. rugsėjo 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1882/2003, 1 straipsnio 2 dalis, 7 straipsnio 1 dalis ir 8 straipsnio 2 bei 4 dalys turi būti aiškinamos taip, kad tokiomis aplinkybėmis, kokios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, jos draudžia valstybei narei atsisakyti savo teritorijoje pripažinti teisę vairuoti, kurią suteikia vėliau, pasibaigus bet kokiam suinteresuotajam asmeniui taikomo draudimo prašyti naujo pažymėjimo laikotarpiui, kitos valstybės narės išduotas vairuotojo pažymėjimas, ir todėl šio pažymėjimo galiojimui bei jo savininkui netaikomos sąlygos, kurias įvykdyti reikalaujama išduodant naują vairuotojo pažymėjimą pirmojoje valstybėje narėje po to, kai jis buvo atimtas, įskaitant tinkamumo vairuoti patikrinimą, patvirtinantį, kad nebeegzistuoja atėmimo priežasčių.**

   Tokiomis pat aplinkybėmis minėtos nuostatos nedraudžia valstybei narei atsisakyti savo teritorijoje pripažinti teisę vairuoti, kurią suteikia vėliau kitos valstybės narės išduotas vairuotojo pažymėjimas, jeigu, remiantis jame esančiais įrašais arba kita neginčijama informacija iš išdavimo valstybės narės, nustatoma, kad tuo metu, kai buvo išduotas minėtas pažymėjimas, jo savininkas, kuriam pirmosios valstybės narės teritorijoje buvo taikoma anksčiau turėto pažymėjimo atėmimo priemonė, neturėjo nuolatinės gyvenamosios vietos išdavimo valstybės narės teritorijoje.

2. **Direktyvos 91/439, iš dalies pakeistos Reglamentu Nr. 1882/2003, 1 straipsnio 2 dalis ir 8 straipsnio 2 bei 4 dalys draudžia valstybei narei, pagal**

šią direktyvą turinčiai pripažinti teisę vairuoti, kurią suteikia kitos valstybės narės išduotas vairuotojo pažymėjimas, laikinai suspenduoti šią teisę, kol pastaroji valstybė narė tikrina šio pažymėjimo išdavimo sąlygas. Tačiau tokiomis pat aplinkybėmis minėtos nuostatos nedraudžia valstybei narei priimti sprendimo suspenduoti šią teisę, jei iš įrašų šiame pažymėjime ar kitos neginčijamos informacijos iš kitos valstybės narės matyti, kad minėtos direktyvos 7 straipsnio 1 dalies b punkte nustatytas gyvenamosios vietos reikalavimas šio pažymėjimo išdavimo momentu nebuvo įvykdytas.

Parašai.